

ДО ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

Розвиток здібних і талановитих учнів відповідає потребі формування творчого потенціалу будь-якого демократичного суспільства, забезпечує можливість інтенсивного прогресу, подальшого розвитку науки та культури, всіх галузей виробництва й суспільного життя. Майбутнє держави пов'язане з молодими людьми, які конкурентоспроможні в будь-якій галузі знань, здатні адекватно сприймати інноваційні процеси в суспільстві, генерувати власні ідеї, активно й незалежно мислити, творчо вирішувати різні виробничі ситуації, зможуть у подальшому працювати на певному рівні. Водночас без потягу до творчості людина не зможе сьогодні просунути в галузі навіть самих вузьких і суто специфічних знань. Як показують психологічні дослідження, творчі здібності при ускладненні та зміні сучасних технологій стають необхідним компонентом будь-якого виду діяльності, а їх розвиток відбувається на основі уяви та розумової діяльності. Тому створення умов – одне з найважливіших завдань освіти на сучасному етапі розвитку шкільництва.

Проблема розвитку творчих здібностей особистості завжди була в полі зору вчених різних галузей знань. Зокрема, психологічні основи творчих здібностей вивчали Л. Виготський, В. Дружинін, В. Крутецький, Г. Костюк, В. Кузін, Я. Пономарьов, Б. Теплов – сформулювали основні умови розвитку творчих здібностей; педагогічний аспект зазначеної проблеми досліджували В. Андреев, І. Волощук, М. Данилов, М. Скаткін, С. Сисоева, Т. Шамова – виявили специфіку впливу різних засобів виховання на розвиток творчих здібностей особистості. Деякі дослідники окреслили особливості прояву творчих здібностей у різних видах діяльності: ігровій – Ю. Косенко; трудовій – В. Сьомін; образотворчій – С. Діденко, В. Кардашов; художньо-конструкторській – Л. Шпак тощо.

Розвитку творчих здібностей учнів сприяє впровадження відкритих методів навчання, що передбачають семінари, дискусії, оригінальні експерименти, учнівські проекти тощо. Дбаючи про розвиток творчих здібностей учнів, маємо вчити їх не тільки того, як розв'язувати проблеми, а й того, де можна знайти відповідь на поставлені запитання. Уже в молодшому шкільному віці учні мають вміти користуватися довідковою літературою, знати, кому яке запитання можна поставити. Повноцінний розвиток творчих здібностей молодших школярів може забезпечити така організація навчання, яка передбачає залучення учнів до наукового пошуку й використання отриманих знань на практиці.

Аналіз психолого-педагогічної та методологічної літератури з проблеми дослідження підвів нас до висновку, що ефективними методами і прийомами розвитку творчих здібностей учнів початкових класів є:

– стимулювання творчого інтересу, що передбачає введення цікавих прикладів, дослідів, парадоксальних факторів, розповідей про казкові чи фантастичні передбачення;

– емоційне переживання – це створення ефекту здивування, захоплення, недовіри, незвичайності наведеного факту, парадоксальність досліду, грандіозність і несподіваність цифрових даних;

– розвивальні ігри, що моделюють сам творчий процес, сприяють розвитку різних інтелектуальних рис, а саме: уваги, пам'яті, особливо зорової, вміння знаходити закономірності, класифікувати й систематизувати матеріал, здібності до комбінування, вміння знаходити помилки й недоліки; просторове уявлення; здатність передбачати наслідки власних дій;

– підвищення стимулюючого впливу змісту навчального матеріалу. Існують і деякі спеціальні методи, спрямовані на підвищення стимулюючого впливу змісту; створення ситуації новизни, актуальності, наближення до найважливіших відкриттів у науці й техніці, до досягнень сучасної культури, мистецтва, літератури тощо;

– метод відкриття. Деяко детально зупинимось на цьому методі. Він передбачає створення в процесі навчання ситуації проведення науково-дослідної роботи, що стимулює активну дослідницьку діяльність учнів, підвищує їх зацікавленість у навчальному процесі, сприяє активності учнів у засвоєнні навчального матеріалу, стимулює їх інтелектуальну діяльність, закріплює впевненість у своїх можливостях, виховує незалежність поглядів.

Однією з головних умов ефективності застосування методів і прийомів розвитку творчих здібностей є створення творчої атмосфери в класі, тобто такої атмосфери, яка позитивно впливає на появу нових, оригінальних ідей. Дитина має впевнитися у власних силах продукувати оригінальні ідеї. Без такої впевненості дитяча думка завжди буде скутою, а отже, втрачатиме оригінальність. Щоб діти продукували оригінальні ідеї, потрібно заохочувати до цього. Іншими словами, вчитель, якщо він прагне створити творчу атмосферу в класі, має так спланувати навчальний процес, щоб учні могли висловлювати свої думки про прочитане, побачене, почуте, зроблене тощо. Розвиток творчих здібностей учнів – це справа не одного дня, тижня чи місяця, а результат наполегливої і систематичної праці впродовж року, терміну навчання в школі, всього життя.

Література

1. Антипова О. Й. У пошуках нестандартного уроку / О. Й. Антипова, Д. І. Рум'янцева, В. Ф. Паламарчук // Початкова школа. – 2011. – № 1. – С. 65–69.
2. Бондар В.І. Теорія, методика, технологія і педагогічна техніка: сутність, зв'язки, взаємозбагачення/ Наукові записки: Збірник наукових статей Національного педагогічного університету ім.М.П. Драгоманова / Укл. П.В. Дмитренко, О.Л. Макаренко. – К.: НПУ, 2000. – 4.1. – 278 с.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>